

Canadian Hungarian News
Entered as Second Class matter Gen'l Post Office, Ottawa, Ontario, Canada

BRANTFORD BRIDGEBURG CALGARY CHIPPAWA CROWLAND FRED CITY PORT ERIE PORT WILHELM GALT GUELPH HAMILTON KITCHENER MONTREAL NEW WATERLOO NIAGARA FALLS ONTARIO OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON QUINCY ST. CATHARINES STURGEVILLE SYDNEY TORONTO WINDSOR

Kelet-

Kanadai Magyar Ujsag

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

Nyugat

Kanadai Magyar Ujsag
Az egyetlen kétszer hetente megjelenő független magyar sajtó Kanadában. Az Angol Birodalom legelterjedtebb magyar nyelvű hírlapja, amely mindenkor szabaddal bír meg az idegenbe szálltak magyar sajtó jéréheit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivívni minden honfitársunk számára.

VOL. XI. EKVOLYAM

375 HARGRAVE, ST. WINNIPEG, MAN.

1934., TRIANON 14. FEBRUAR 20 KEDD

No. 15 SZAM.

UJULT ERŐVEL DÜHÖNG A REGÁT RÉMURALMA A SZÉKELYFÖLDÖN

HUNGARY STANDS FOR PEACE

CZECHS SUPPLY AUSTRIAN WORKERS WITH ARMS TO OVERTHROW GOVERNMENT OF NEIGHBOURING NATION—MOTHERLAND ONLY COUNTRY ON CONTINENT BLAMELESS IN VIENNA TRAGEDY — RENEWED ROMANIAN ATROCITIES HIT MAGYARS IN TRANSYLVANIA

The world, not yet recovered from French disorders, has again been shocked by news from Austria. Vienna authorities approached the League of Nations against a possible Nazi invasion, when civil war broke out. Canadian dailies gave a vivid picture of the disastrous fighting carried on for days all over industrial Austria; editorials gave dramatic comments on the happenings and so we limit our remarks only to what they have omitted.

For reasons we shall not investigate here, friends of peace — so numerous otherwise — have not yet raised the question of responsibility in this grave matter. Even though human life has become very cheap on international markets, the tragedy of thousands of deaths should cause serious concern to the many peace organizations in Canada as well — did they take their business seriously and not exhaust their activities in academic discussions only.

Several cable reports from English and American correspondents pointed out that the Czech factories supplied the Austrian socialists with machine guns and firearms, thus being chiefly responsible for the start of the massacre. Another message points out that Soviet Russia provided the hand grenades, bombs and ammunition in general. Both Moscow and Prague incited Austrian workers to take up and continue civil warfare against the government, which, busy with fighting-off Nazi propaganda, may not have handled the situation in as democratic a way as desired — but then what quantities of killing equipment the "democratic" Czechs would have smuggled in!

Canadian Hungarians may well be proud of the fact that Hungary firmly stands for peace, even though she is so close to Austria and lost three and a half million Magyars to the surrounding states, all eager to make mischief out of the situation. Reports

Emberséges életet a raboknak!

Ottawában napokon keresztül olyan parázs vita folyt a kormány és az ellenzék szónokai között, amire régóta nem volt példa. A liberálisok vezetésével a bizalmatlanság kérdését is naprendre tűzte az ellenzék, azonban kénytelen volt ezúttal vesztiesen visszavonulni, noha a pártokvüllel közül többen színtén a kormány ellen foglaltak állást. Végül is 110 szavazattal 76 ellenében bizalmat kaptak a konzervatívok, mire Woodsworth munkáspárti vezér te nyekkel érvet emelt, hogy egyik nagy párt mögött sem áll többé az ország népe.

Közvetlen a bizalom megszerzése után három képviselő a kanadai börtön-kérdés gyökere reformjáról terjesztett be javaslatot, Agnes MacPhail, az országos parlament egyetlen női tagja még egy pártokvülvi vizsgálóbizottság kiküldetését is követelte. Szerinte a hivatalos adatok értelmében az utolsó tíz év alatt majdnem megkétszereződött a börtönök lakossága és ma nem kevesebb, mint 4,225 rabot őriznek vasrács mögött, míg 1923-ban csak 2,582 lélek volt kénytelen börtönben tölteni életének bizonyos szakát. Az akkori kétféle kiadással szemben, jelenleg éppen hárommillió dollárt költ az államkincstár évente börtönökre, így tehát ebből a szempontból is kötelessége Ottawának foglalkoznia ezzel a kérdéssel.

Kingston városának konzervatív képviselője szemébe mondta az igazságügyminiszternek, hogy tudomása szerint igenis rosszul bántak sok esetben a foglyokkal, főleg lázások alkalmával. Tiltakozott az ellen,

hogy falapáttal vagy szíjjal ütlegeljük a börtönzabályokkal visszaélő foglyokat. Óriási felháborodást keltett a háborúban eddig redesi rangra emelkedő Ross a nő megállapítása, hogy még ma is alkalmazták egyes cselekvőket a koplaltatást büntetés gyanánt, sőt a felbujtókat sötét zárákba csukják, ahol nem egyszerű megőrülnék.

Mullins, Marquette képviselője kijelentette, hogy minderről nincs tudomása, noha végigjárta a kingstoni börtön minden zugát és négyezmeközött beszélt a rabokkal. Szerinte tisztá, ruganyos ágy és kielégítő ellátás volt a rabok osztályára. Megjegyezték azonban MacPhail képviselőnővel abban, hogy fizetést kellene adni a raboknak munkájukért, hogy abból családjukat segíeyzhék, sőt ki szabadulásuk után új élet kezdhessenek. Ez és a fiatalabb elítélteknek a megrogzított bűnösköztől való elkülönítése országos érdek, amit előbb-utóbb meg kell valósítania a kormány.

ROOSEVELT KUTYAJA SEM SZERETI BENNETT

Roosevelt elnök kénytelen volt kedvenc kutyáját, "Major" lánca vetetni, mert a hatalmas farkaskutya legutóbb az elnök több vendégét, aki a Fehér Házban járt, megtámadott. Most derült csak ki, hogy "Major" többek között kihasztotta Bennett kanadai miniszterelnök nadrágját és az egyik előkelő vezető washingtoni szenátor karjából pedig hatalmas darabot harapott ki.

SOROZATOS ÜLDÖZÉSEKEL KESERITIK EL ERDÉLY NÉPÉT — KÖNYÖRTELENÜL DOLGOZIK A CENZURA — BETILTOTTÁK A MAGYAR HELYSÉGNEVEK HASZNALATÁT — MINDENT MEGFOJTANAK AZ OLÁHOK, AMI MAGYAR

Egyetlen sötét sem irtak sem az angol, sőt még a magyar lapok sem arról a kijúrt magyarüldözésről, mely elkekerit. A világesemények drámai gyorsasággal pergése úgy látszik teljesen az ausztriai, francia és orosz-japán helyzet alakulására terelte a közfigyelmet, mi is csak az oláhok bocsorát nyögő "bérces ország" egyik legmagyarabb vidékén lakó erdélyi tudósítónk jelentéséből értesülünk az újabb meghurcoltatásokról.

Elsősorban is a beküldött erdélyi hírlapokból megdöbbenve vettük észre, hogy ismét dolgozik a cenzor, aki könyörtelenül kivág minden olyan mondatot, mely a románoknak nem kedvez — igazságot megírja. Ugyancsak észinte szomorúsággal értesültünk arról is, hogy a legszigorubbant betiltották a magyar helységnevek használatát és kizárólag az oláh neveket engedélyezték. Így azután nehezen bogozható ki egyes tudósításokból, hogy milyen megye melyik városáról, községéről van szó.

Az oláh tulkapások ellen semmit sem tehet Székelyország magyarsága. Ököbbsorított kézzel, némán kell türomk, mint rabolják el tőlük ezeres othonaiknak még a nevét is. Képzeltük, mennyire fájtak

ez a Kanadába szakadt 25 ezer székely testvérünknek, akik ugyszólván egytől-egyet kényszerülségből hagyták el Erdélyországot. Eppen az ő vigasztalására s az oláhoknak feleltük, hogy a külföldi magyarság nem nyugszik be szülőföldjének elidegenítésébe, ezentúl is kinyomozzuk a magyar helységneveket, sőt jelen számunk 4-ik oldalán népszerű megye-rovatunkat kizárólag erdélyi hírekkel töltöttük meg.

Ugyan miképpen is hangzanak a "Kanadai Magyar Ujság" ha-

sábján a következő tudósítás, amit Csikországból kaptunk: "A csendőrség letartóztatta Lőrincz József Ditrau-i, Sas Antal Carta-i, Buzás Imre Ciceu-i és László Imre Racu-i plébánosokat. A letartóztatott lelkészeket a csendőrök a Mercuria Ciuc-i ügyészségre kísérték. A letartóztatás oka az volt, hogy Duca miniszterelnök temetése alkalmával a letartóztatottak nem végeztek gyásztisztvisleteket."

Mint az új helynevekkel ismerős odaválói olvasóink bizonyára tudják, a fenti kiejtethetetlen nevek tulajdonképpen a következő szinmagyar községeket jelentik: Ditró, Csikeseő, Karcafa, Rákos és Csikszereza.

"Hírek Erdélyországból" címen megye-rovatunk bővegesen tartalmaz olyan tudósításokat, melyeket kicenzuráltak a románok. A külföldi magyarsághoz fordultak ugyanis székely testvéreink, hogy segítsünk rajtuk: a kanadai angol közvélemény felvilágosításával. Eppen ezért áll angol cikkünk e szent cél szolgálatában. Meg vagyunk arról győződve, hogy ennek megmutatása révén mindenesek jó kanadai magyar szerez legálabb egy-egy barátot testvéreink felszabadítása ügyének és ezzel is megmutatja, hogy együtt érez az ártatlan cly-sokat szenvedő székelységgel.

Atlanti Óceántól Csendes Tengerig

Que. Quebec területén ter melik a világ aszbenzt szükségletének több, mint 85 százalékát.

MEGERDEMELT büntetésben részesült Bealieu montreali közjegyző, aki hosszú évek során több mint 200 ezer dollárral károsította meg üzletfeleit. Végül is kiderült a turpisság és a beléje helyezett bizalommal viszárló közjegyzőt nyolc esztendőre szigorított börtönbüntetésre ítélte a bíróság.

Man. Manitoba farmerai állítják elő a kanadai árpa-termés felét.

ELSZALASZTOTTÁK a rendőrök két esetben is üldözöttjüket Winnipegben. Egy szeszárás gépkocsijában ismeretlen férfi szállított nagyobb mennyiségű "rendelést", midőn a közlekedési rendőrök motorkepkáron utána eredtek, az elfogatástól rettegő legény azonban élete kockázatásával klugrott a rohanó autóból és eltűnt üldözői elől az esti homályban. — Egy revolveres bandita a rendőrlaktanya tö szomszédságában hat szörmekeztető rabot ki fényes nappal és elmenekült.

Sask. Saskatchewan közel 100 tejszárókban 10 millió font vajot állítanak elő évenként.

A VALASZTÁS előtti utolsó tartományi képviselőválasztás csütörtök délután nyitotta meg Regina Munro kormányzó, volt saskatooni orvos. A megnyitás után csak február 19-én kezdett komoly munkába a re-

A SINGER-VARRÓGÉP-MILLIÓK ÖRÖKÖSE: HALOTT

Anglia Torquay városkájában örökre lehunyt a szemelt a múlt század ipari harcainak egy "jó izület" csináló szemlélye, az amerikai születésű Washington Singer, aki apjától, Zinger-Iszaktól örökölte a — varrógép-milliókat.

Nem kevesebb, mint 21 kis Singer szaladgált abban a New York állambeli Yonkersben, ahol a modern varrógép-ápar elindult világhódító útjára. Nem kell azt hinnünk, hogy az öreg Iszák valami fényes módon kezdte pályafutását, tény azonban, hogy rongyszédőből annyira felvitte a szerencse a dolgát, hogy mind a 21 csemetéjének hagyott öröke egy-egy milliócskát.

Miután Howe angol mechanikus alaposan helyben hagyta a kegyerüket félt londoni szabómesterek, mi több, kezdetleges varrógépét darabokra törték és éppenny megfenyegettek, mint ma például a sztrájk-törőket szokás — éppen jókor jelent meg a rongyszédő, hogy a tettleg bántalmazott, elkieseredett feltalálót megvizsgálja.

Zinger tált másnap is elment a koldusszegényé vált feltalálóihoz, ki családjától is megvonta a legszükségesebbeket, csak-hogy találmányát tökéletesítve, kiragadja szeretteit a nyomorból. Végül is megvette Zinger a tönkretett Howe rajzait, sőt-csodák csodája — még arra is akadt pénze, hogy Amerikába hajozzon életpárjával együtt. New Yorkban felismerték a Howtot potom pénzért megváltott terv értékét, "Singer" ur milliomossá lépett elő, a szabók őt érthetetlen módon nem érték kékre és zöldre, Howe pedig — éhen veszett, mint oly sok más lángész.

EGY LÁB ÉS 2 INCH MAGAS-DE LEGALABB ELEGANS

A világ legalacsonyabb embe-re Anatóliában, Pandirma községben él Husszeln bej a neve, legaróbb "felmőt" embere; alacsonyabb a leghíresebb cirkuszi törpéknél is, amennyiben mindössze 14 inch magas. Husszeln bej még arról is nevezetes, hogy messze környéken ő a lelegegészségs "férfi" s különös gondot fordít a választékos öltözékére.

ÖRIZZE MEG február 13-iki számunk könyvjegyzékét, mert ezentúl csak új könyvünk jegyzékét közöljük!

Prága idézte elő Ausztria tragédiáját

CSEH GÉPPUSKÁKKAL ÉS BOMBAKKAL KEZDŐDÖTT A POLGARHABORU — ALLITOLAG KÉTEZER EMBER VESZTETTE ÉLETÉT AZ ADÁZ TESTVÉRHARCBA — NAGYHATALMI CÉLÖK REJTŐZNEK A POLITIKAI ÖSSZTÜZÉS MÖGÖTT — MEGSZÖKTEK A FELBÚJTÓK, AKIK AGYUTUZBE KERGETTEK A TÖMEGET

Szomorú farsangja volt Ausztria, ellenforradalmak félté ariának. A közmondásos bécsi vig kedélyt gépfegyverek kattogása kézigránatok robbanása és ágyuk bombölése váltotta fel és hamvazó szerdára több száz — egyes ellenőrizhetetlen jelentéseg szerint kerekén két ezer — halottat sirattak az oktalán polgárháború özvegyei és árvái. Tagadhatatlan, hogy a Dolfuss-kormányt is óriási felelősség terheli a történektért, viszont az is beigazolódtott, hogy bűnös kezek fegyverezték fel és bujtatták harcba a szocialistákat a rendőrség és katonaság ellen.

A vérgzés akkor kezdődött, midőn Dolfuss kancellár Gömbös magyar miniszterelnök meg látogatására Budapestre utazott hogy a Hitler-féle mozgalom terjedésének megakadályozásáról tanácskozzék. Ezalatt Fey al-kancellár bizalmas értesítést kapott, hogy Prágából újabb fegyverszállítmányokat küldtek a bécsi szocialistáknak, hogy felkelést szítsanak és ezzel a cseh Ausztriába való bevonulását készítsék elő. Midőn a rendőrség házkutatást akart tartani, gépfegyvertűz és kézigránát-és fogadta őket, mire a kormány katonaságot rendelt ki a mozgalom elfojtására.

A kormány tudomására jutott, hogy Seitz bécsi polgármester nagyban elősegítette a cseh fegyvercsempészeket, mire börtönbe vetették a világváros első tisztviselőjét. Erre mint valami adort jelle minden nagyobb iparvárosban gépfegyverek jelentek meg a szocialista párhelyiségek ablakaiban, hogy a rendőrséget a kilátásba helyezett házkutatásoktól elriasszák. Ennek tudható be azután, hogy a 150 ezer lakosu Grácban és a 100 ezer lakosu Linzben is megszóltattak a kivezényelt tüzérség ágyúit és átlag minden ezer lélek re egy-egy halott maradt a csatatéren.

Ezalatt Bécs külvárosai munkásnegyedeiben olyan arányban lángolt fel a polgárháború tüze, amire a francia avagy orosz forradalmak óta nem volt példa. A háború utáni magyar forradal-

LEGUJABB HIREK

MAGYAR UJSÁGIRO, Vadnay Emil tájékoztatta Bécsebből a nagy amerikai angolnyelvű lapokat a legújabb ausztriai fejleményekről. Távirattal színt 2,000 fegyverezett szocialista elfogadta Dolfuss kancellár ultimátumát és beszüntette a harcot. Az osztrák kormány elfogret tett, hogy csak a felbujtókat bünteti meg; eddig hármat közülük felakasztottak, a negyediknek azonban már megkegyelmezték.

ONTARIO 22 kizsárgatási kerülete követeli a birodalmi kormánytól, hogy vállalja teljesen a kézzeltartás szoruló költségeit. A municipalitások adatokkal igazolták, hogy képtelenek elenni tenni fizetési kötelezettségeiket és a rájuk eső közmunkák befejezési határidejének egy hónappal való kitolását kérték.

A KANADAI sarkvidékhez nem vezetése, a Behring-szorosban befagyott és tönkrement a Smith német tudós vezetése alatt álló expedíció "Caesiuskin" nevű hajója. A hajósköböl, megfagyásból és azok családtagjaiból álló expedíció kénytelen volt a hajóból kiköltözni a befagyott tenger jegébe, hol most ástóiban tanyáznak.

A VASUTAK egyesítésének kérdése most már nem csupán szóbeszéd többé, hanem mindinkább megvalósuláshoz közeledő terv. Erre enged következtetni, hogy az ottawai képviselőház feaszült figyelemmel hallgatta Euler volt liberális adóügyi miniszter javaslatát a CNR és CPR összeváltására tárgyában.

FERFINEK öltözve keresett és kapott munkát hetekkel ezelőtt az ontariói Springfield egyik farmján Jean Crandall 27 éves fiatal özvegy. Talán sohasem tudták volna megkiltét, ha egy távirat nem árulja el, egyben tudatván, hogy nagyanyja elhalálása folytán 69 ezer dollár örökölt.

WINNIPEG lesz annak a buzártékeztetés tanulmányozó intézetnek a székhelye, melyet a kanadai kereskedelmi érdekeltségű társaságával szeretne felállítani a United Grain Growers gazdaszerzést. A tudományos intézmény a belföldi buzafogyasztás fokozását tűzné ki fő céljául.